

DK-BY.5533.2.45.2024

Bytom, 18 grudnia 2024 r.

Protokół kontroli doraźnej

- 1) Nazwa szkoły/placówki; siedziba: **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie, ul. Krasickiego 4, 42-693 Krupski Młyn**
- 2) Imię i nazwisko dyrektora szkoły/placówki: **Beata Mirola**
- 3) Nazwa i siedziba organu sprawującego nadzór pedagogiczny: **Śląski Kurator Oświaty, 40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a.**
- 4) Imię i nazwisko kontrolujących: **Wojciech Zając, Alina Kędzior**
- 5) Data wydania i numer indywidualnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli: **5 grudnia 2024 r., DK-BY.5533.2.45.2024**
- 6) Terminy rozpoczęcia i zakończenia kontroli: **10 grudnia 2024 r. / 10 grudnia 2024 r.**
- 7) Tematyka kontroli: **przestrzeganie praw dziecka i ucznia oraz zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki**

8) Czynności kontrolne:

- a) analiza dokumentacji: Statutu Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie, Regulaminu wychowanków, Programu Wychowawczo-Profilaktycznego ośrodka zatwierdzonego uchwałą Rady Pedagogicznej nr 4/2024/2025 z dnia 11 września 2024 r., Rejestru skarg i wniosków, Rejestru zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich, Protokołu interwencji w przypadku zastosowania procedur podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w roku szkolnym 2024/2025, Raportu bezpieczeństwa za semestr I roku szkolnego 2023/2024 (anonimowe badania ankietowe przeprowadzone w dniach 17 do 19 stycznia 2024 r.), Raportu bezpieczeństwa za semestr II roku 2023/2024 (anonimowe badania ankietowe przeprowadzone w dniach 15-17 maja 2024 r.), Diagnozy placówki. Wniosków na rok szkolny 2024/2025, Księgi ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych 2024/2025 stanowiącej Załącznik nr 1 do Systemu Zgłaszania Wypadków Nadzwyczajnych w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krupskim Młynie, zgłoszenia samowolnego oddalenia się z MOW w Krupskim Młynie, informacji o wychowanku skierowanej do Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku oraz Sądu Rejonowego w Częstochowie, informacji o działaniach podjętych w związku z wypadkiem nadzwyczajnym z dnia 1 listopada 2024 r., notatki służbowej sporządzonej przez dyżurującego wychowawcę w dniu 1 listopada 2024 r.
- b) rozmowa z P. Beatą Mirolą, dyrektorem ośrodka,
- c) rozmowa z P. Damianem Kandzią, wicedyrektorem ośrodka,
- d) rozmowa z P. Łukaszem Grzybówiczem, pedagogiem.

9) Opis ustalonego stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości:

Kontrolę doraźną przeprowadzono w związku z prośbą Komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości, o wgląd w sytuację wychowawczą placówki oraz podjęcie działań kontrolnych w trybie nadzoru pedagogicznego w celu dokonania oceny działalności opiekuńczo-wychowawczej ośrodka, w tym oceny poziomu bezpieczeństwa zapewnianego

wychowankom oraz przestrzegania praw dziecka i ucznia, zawartą w piśmie z dnia 28 listopada 2024 r. (DWOiP.7032.14.3688.2024) skierowanym do Śląskiego Kuratora Oświaty.

Jednocześnie dokonano szczegółowej analizy wspomnianego w przedmiotowym piśmie przypadku przeniesienia nieletniego w związku z wydarzeniem nadzwyczajnym z dnia 1 listopada 2024 r. pod kątem zgodności z prawem podjętych interwencji i udzielonego wychowankowi wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w sytuacji długotrwałego krzywdzenia.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie jest placówką resocjalizacyjną o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym przeznaczoną dla chłopców niedostosowanych społecznie w wieku od 10 do 18 lat.

W skład ośrodka wchodzi Szkoła Podstawowa nr 2 Specjalna oraz Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 13 Specjalna. Jego organizację określa Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie.

Regulamin Wychowanków stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora z 23 września 2022 r. określa prawa, obowiązki i powinności wychowanków, kontrolę korespondencji i osobistą, nagrody i kary, przepustki i urlopowanie wychowanków. Zawiera także przepisy szczegółowe. Liczba miejsc w ośrodku określonych w statucie wynosi 60. W ośrodku w dniu kontroli przebywało 38 wychowanków (w Księdze wychowanków: 43).

W ośrodku zatrudnionych jest 2 psychologów, 2 pedagogów oraz 31 nauczycieli.

W dniu kontroli rejestr skarg i wniosków w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krupskim Młynie na rok szkolny 2024/2025 nie zawierał żadnego wpisu.

W rejestrze interwencji zgodnie z wdrożonymi w ośrodku Standardami Ochrony Małoletnich odnotowano 3 przypadki. Dla wychowanków przygotowano plan wsparcia i udzielono pomocy.

W ośrodku w roku szkolnym 2024/2025 miało miejsce 6 wydarzeń nadzwyczajnych (ucieczki z jednostki). W analogicznym okresie roku poprzedniego miało miejsce 7 takich wydarzeń.

Dyrektor i pracownicy ośrodka zapewniają wychowankom bezpieczne warunki pobytu i nauki. Dbałość o bezpieczeństwo w jednostce zaczyna się już w momencie przyjęcia nieletniego do ośrodka. Dyrektor i specjaliści przeprowadzają z nieletnim wstępną rozmowę, a następnie podejmują decyzję o przydziale nieletniego do grupy wychowawczej, co jest zgodne z §13 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty (Dz. U. z 2023 r. poz. 651). Działania te mają na celu uniknięcie ewentualnego wystąpienia a potem eskalacji przemocy wśród wychowanków.

W ośrodku wdrożono poza standardowymi procedurami bezpieczeństwa, m.in.: Zarządzeniem nr 6/2024 Dyrektora z dnia 30 stycznia 2024 r. Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie, określające m.in. politykę ochrony małoletnich, zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami a wychowankami, zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich, zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

W ośrodku funkcjonuje Program Wychowawczo-Profilaktyczny uchwalany co roku. W programie opartym na przeprowadzonej zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.) diagnozie oraz m.in. wynikach sprawowanego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego, wnioskach i analizach zespołów wychowawczych, psychologa i pedagoga, wskazano na jego podstawowy cel jakim jest „wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym”. Podkreślono podmiotowe traktowanie każdego wychowanka oraz realizację posłannictwa jednostki jakim jest „pełna i wszechstronna społeczna readaptacja nieletniego”. W roku szkolnym 2024/2025 zaplanowano realizację szeregu aktywności z tym związanych obejmujących obszar rozwoju intelektualnego, fizycznego, emocjonalnego i aksjologicznego, w tym warsztaty nt. odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, prowadzone przez pedagoga, czy

kształtowania umiejętności rozwiązywania problemów bez użycia siły, w ramach zajęć integracyjnych w klasach i grupach wychowawczych prowadzonych przez psychologa.

W ośrodku prowadzony jest Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich. Odnotowano w nim 6 przypadków (stan na 10 grudnia 2024 r.).

Dyrektor rokrocznie powołuje zespół ds. bezpieczeństwa, w skład którego wchodzi wicedyrektor, nauczyciel, wychowawca i psycholog. Dyrektor dwa razy do roku (w styczniu i w czerwcu) dokonuje oceny poziomu bezpieczeństwa wychowanków. Analiza raportów bezpieczeństwa (kserokopie załączone w dokumentacji kontroli) wskazuje, że zdecydowana większość wychowanków czuje się bezpiecznie w placówce a przyjęte metody pracy oraz stosowane procedury przynoszą oczekiwane rezultaty.

W trakcie kontroli doraźnej dokonano, m.in. analizy porównawczej przygotowywanych dwa razy do roku w placówce raportów bezpieczeństwa, tj. „Raportu bezpieczeństwa za I semestr roku szkolnego 2023/2024” (ankieta przeprowadzona w dniach od 17 do 19 stycznia 2024 r.), „Raportu bezpieczeństwa za II semestr roku szkolnego 2023/2024” (ankieta przeprowadzona w dniach od 15 do 17 maja 2024 r.). Badania ankietowe zostały przeprowadzone zarówno wśród wychowanków jak i pracowników ośrodka.

W anonimowych badaniach ankietowych przeprowadzonych w dniach od 15-17 maja 2024 r. wzięło udział 44 wychowanków. Uczestnicy badania w zdecydowanej większości podszli merytorycznie do wypełniania ankiety, a tylko pojedyncze odpowiedzi miały charakter prowokacyjny (np. „zabrać wnioski o ukaranie”) lub wyrażały brak akceptacji dla faktu umieszczenia w placówce resocjalizacyjnej („nie pasuję do ośrodka”).

Przeprowadzone analizy statystyczne wskazują, że większość wychowanków (56,8%) jest w placówce ponad pół roku, 29,5% dłużej niż 2 miesiące, a krócej niż pół roku. Tylko 13,6 % przebywa w placówce krócej niż 2 miesiące. Obecna populacja wychowanków jest więc względnie stabilna, co umożliwiło wypracowanie trwałych mechanizmów regulujących funkcjonowanie społeczności.

Na podstawie zebranych deklaracji stwierdza się, że ponad 81,8% wychowanków zostało przyjętych życzliwie i raczej życzliwie, a tylko 18,2% spotkało się z nieżyczliwym przyjęciem. Są to wyniki zbliżone do wyników ankiety wykonanej na zakończenie poprzedniego semestru. Wśród wypowiedzi uzasadniających poczucie bezpieczeństwa przy przyjęciu dominują stwierdzenia: „wychowankowie oprowadzili mnie po ośrodku”, „zaczęli ze mną rozmawiać”, „od początku każdy mi pomagał”, „była osoba, którą znam”. Wśród wypowiedzi negatywnych odnotowano dwa stwierdzenia o spotkaniu się z wyzwiskami. Z wyjaśnień dyrektora wynika, że specyfika wychowanków, których cechuje wysoki stopień demoralizacji znajduje odzwierciedlenie w nastawieniu do nowoprzybyłych do ośrodka.

Z danych wynika, że największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa mają koledzy (52,3%), potem rodzice (40,9%), wychowawcy i nauczyciele (38,6%) i psycholog (11,4%). Uzyskane wyniki są zbliżone do wyników za poprzedni okres objęty badaniami ankietowymi.

Wychowankowie mogli liczyć na pomoc rodziców (61,4%), kolegów (50%), wychowawców i nauczycieli (40,9%). Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny. Wyniki te wskazują, że w ciągu ostatniego semestru wzrosła rola rodziny, a także innych dorosłych w tym zakresie.

68,2% wychowanków miała obawy związane ze skierowaniem do ośrodka wychowawczego a tylko 31,8% nie miała takich obaw. Wynik ten wskazuje na wzrost liczby osób, które w sposób nieuzasadniony kreują obraz placówki, jako instytucji niezapewniającej bezpieczeństwa. Dopiero po osobistym kontakcie z realiami funkcjonowania ośrodka następuje pozytywna weryfikacja tych uprzedzeń. Z danych wynika, że u 4,6 % wychowanków obawy te zwiększyły się, a zmniejszyły się u 47,7% ankietowanych. Według zdecydowanej większości wychowanków poziom bezpieczeństwa w placówce jest duży (45,5%) lub średni (38,6%), a (15,9%) ocenia poziom bezpieczeństwa jako

mały. Wyniki te wskazują, że poziom poczucia bezpieczeństwa w placówce uległ poprawie od ostatniego badania.

Ankietowani wychowankowie deklarują, że z przejawami przemocy spotykają się bardzo rzadko (50%) lub rzadko (25%). Jednak 25% spotyka się z nimi często lub bardzo często. Zdaniem pracowników placówki, niewielki wzrost liczby dostrzeganych przez wychowanków przypadków przemocy w porównaniu do poprzednich badań wskazuje raczej na wzrost otwartości, a nie wzrost rzeczywistej przemocy. Należy także zaznaczyć, że w opinii zespołu każdy z wychowanków zapewne zetknął się z przejawami przemocy, natomiast z różnych względów część wychowanków nie ujawnia tego w ankiecie.

84,1% wychowanków oświadczyło, że było świadkami przemocy, 22,7% zadeklarowało, że było sprawcą przemocy, a 25% przyznało, że było ofiarą szeroko rozumianej przemocy. Wyniki te są zbliżone do wyników za pierwszy semestr. Wzrosła nieznacznie liczba osób dostrzegających przemoc, co należy uznać za zjawisko korzystne.

Najczęstsze formy przemocy to: przezywanie (56,8%), zaczepianie (56,8%), wyśmiewanie (40,9%), szturchanie (43,2%), pobicia (38,6%), kopanie (36,4%), straszenie pobiciem (29,5%), kradzieże (13,6%). Porównując wyniki z poprzednią ankietą dostrzega się znaczny spadek kradzieży jako formy stosowanej przemocy.

75% ankietowanych wychowanków nikogo nie informowało o zaobserwowanych lub doświadczanych formach przemocy. 18,2% poinformowało wychowawcę, 11,4% kolegę a 11,4% rodziców.

Według największej grupy wychowanków coś złego w placówce dzieje się bardzo rzadko (43,2%) lub rzadko (34,1%), Przeciwnego zdania jest 22,7% badanych.

Według zdecydowanej większości wychowanków sprawca ponosi konsekwencje stosowania przemocy (tak - 36,4%, raczej tak - 43,2%). O bezkarności sprawców przekonanych jest 20,5% wychowanków.

Najczęściej wymienianymi konsekwencjami są: pisma do sądu (84,1%), ograniczenie przywilejów (72,7%), powołanie zespołu nadzwyczajnego (50%), zawiadomienie policji (54,5%), przeniesienie do innej grupy (54,5%), przekierowanie do innej placówki (40,9%). W każdej z wymienionych wyżej kategorii nastąpił wzrost stosowania tejże konsekwencji, co świadczy o reagowaniu pracowników ośrodka na pojawiającą się przemoc pomiędzy wychowankami.

Ogólnie w ośrodku 68,2% wychowanków czuje się bezpiecznie, 9,1% czuje się średnio bezpiecznie, a 22,7% czuje się mało bezpiecznie. Widoczny jest wzrost przypadków, gdy wychowankowie czują się mało bezpiecznie i sytuacja taka dotyczy co piątego wychowanka. Z wyjaśnień dyrektora jednostki wynika, że widoczny wzrost przypadków w porównaniu do poprzedniego badania jest związany z faktem przyjęcia do ośrodka aż 10 nowych wychowanków, u których dominuje w początkowym okresie adaptacyjnych niskie poczucie bezpieczeństwa w nowym środowisku.

W wypowiedziach swobodnych wychowankowie na ogół podkreślają swoje wysokie poczucie bezpieczeństwa, kilkakrotnie też wskazywali na wychowawcę jako źródło tego poczucia - „wychowawcy czuwają nad bezpieczeństwem”. Są też wypowiedzi, które wskazują na kontestacje systemu - „najbezpieczniej czuję się w domu i nigdy nie będę się czuł bezpiecznie w żadnej placówce”.

Z informacji pozyskanej od dyrektora ośrodka, wychowawcy identyfikują i otaczają szczególną opieką tych wychowanków, dla których pobyt w placówce wiąże się ze szczególnym dyskomfortem i przeżywaniem poczucia zagrożenia.

Z dorosłymi bardzo często i często rozmawia o swoich problemach 43,2% wychowanków. Ponad 50% rozmawia rzadko (22,7%), bardzo rzadko (18,2%) lub nigdy (15,9%). W porównaniu do poprzedniego semestru nastąpił zdecydowany spadek liczby wychowanków, którzy nie rozmawiają z dorosłymi o swoich problemach lub rozmawiają sporadycznie, choć liczba ta nadal pozostaje wysoka i jest przedmiotem analizy rady pedagogicznej.

W placówce wychowankowie najbardziej lubią rozmawiać z wychowawcą (72,7%), kucharkami (40,9%), rzemieślnikami (22,7%). Z nauczycielami, pedagogiem, psychologiem lubi rozmawiać po 15,9% wychowanków, a z dyrekcją 11,4%.

Wychowankowie zadeklarowali, że na ich poczucie bezpieczeństwa ma wpływ przede wszystkim możliwość rozmowy z rodzicami (59,1%), atmosfera w grupie i klasie (54,5%), wsparcie ze strony kolegów (47,7%), wsparcie ze strony dorosłych (34,1%), swoboda wypowiedzi (25%). Pozostałe wypowiedzi mają charakter marginalny. W porównaniu z poprzednią ankietą nastąpił silny spadek wsparcia ze strony kolegów jak źródła poczucia bezpieczeństwa na rzecz kontaktów z rodziną. Zdaniem kierownictwa ośrodka jest to być efektem skutecznych oddziaływań wychowawczych, minimalizującym nadmierne znaczenie i destrukcyjny wpływ grupy rówieśniczej, a przywracającym prawidłowe w procesie socjalizacji więzy rodzinne.

Zdaniem ankietowanych wychowawców najczęstszymi niepożądanymi zachowaniami występującymi w jednostce są:

- agresja słowna i fizyczna – wymieniona przez 81,8% (18 osób).
- wulgaryzmy - 72,7% (16 osób).
- kradzieże, niszczenie mienia - 27,3% (6 osób).
- manipulacje i samowola - 36,4% (8 osób).
- uzależnienia oraz "drugie życie" - 22,7% (5 osób).

Najczęściej wychowawcy reagując na nierespektowanie norm przez wychowanków stosują działania zgodne z regulaminem i procedurami obowiązującymi w ośrodku - deklarowane przez wszystkich pracowników (22 osoby). Ponadto prowadzą: rozmowy wychowawcze - 72,7% (16 osób), informują rodziców - 50% (11 osób), składają wnioski o konsekwencje dyscyplinarne - 63,6% (14 osób).

Pracownicy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie, wskazują na następujące problemy wychowawczo-opiekuńcze w placówce w trakcie realizacji swoich zadań:

1) agresję:

- dominującym problemem jest agresja słowna, której doświadczyło aż 93,8% pracowników.
- w mniejszym stopniu, ale nadal zauważalna jest agresja fizyczna.

W badaniach podkreślono konieczność podjęcia działań prewencyjnych wobec takich zachowań.

2) brak spójności w przestrzeganiu regulaminu:

- większość pracowników (90,6%) uważa, że wychowankowie tylko częściowo przestrzegają zasad, co wskazuje na potrzebę ujednolicenia działań wychowawczych.

3) zachowania niepożądane:

- najczęściej występują: agresja (81,8%) oraz wulgaryzmy (72,7%). Pojawia się także problem uzależnień i manipulacji.

4) skuteczność działań wychowawczych :

- ankiety i ewaluacje są stosowane, ale ich skuteczność wymaga dalszej analizy i doskonalenia. Pracownicy podkreślili potrzebę konsekwentnego monitorowania efektów działań wychowawczych.

5) potrzeby szkoleniowe pracowników:

- większość respondentów (51,6%) jest zadowolona z obecnych szkoleń, jednak dostrzega potrzebę dalszych szkoleń z zakresu, m.in. samoobrony, pracy z młodzieżą w kryzysie oraz rozwiązywania konfliktów.

Pracownicy ośrodka dostrzegają potrzebę rozszerzenia monitoringu, ograniczenia swobody wychowanków w wyjściach poza grupę, zwiększenia liczby szkoleń z zakresu mediacji i skutecznej komunikacji, zajęć integracyjnych i profilaktycznych, włączania programów np. ART czy TUS oraz rozszerzenia kompetencji kadry np. psychotraumatologii i rozwiązywania konfliktów.

Z badań wynika, że zdecydowana większość wychowanków i pracowników czuje się bezpiecznie w placówce, a stosowane metody wychowawcze i stosowane procedury przynoszą efekty resocjalizacyjne. Wychowankowie w swobodnych wypowiedziach stwierdzili, że nie widzą potrzeby poprawy skali bezpieczeństwa. Z wypowiedzi wychowanków wynika też bezpośrednio lub pośrednio, że stała obecność wychowawców lub innych osób dorosłych jest dla nich ważnym źródłem poczucia bezpieczeństwa. Pojawiła się tylko jedna wypowiedź wskazująca na złą pracę wychowawców.

Zespół nauczycieli-specjalistów pracujących w ośrodku w czerwcu 2024 roku dokonał dodatkowo „Diagnozy placówki. Wnioski na rok szkolny 2024/2025” na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród wychowanków i wychowawców (dokument w aktach sprawy). Dokument stanowił podstawę przygotowania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Krupskim Młynie.

Z danych wynika, że wychowankowie przebywający w ośrodku dysponują zarówno wewnętrznymi, jak również zewnętrznymi zasobami, które zwiększyły ich poczucie bezpieczeństwa, radzenie sobie z trudnościami, stresem oraz prawidłową adaptację w ośrodku. Znaczna część nieletnich potwierdza, że w sytuacjach trudnych uzyskała wsparcie od swoich wychowawców. Wychowankowie informowali swoich rodziców i opiekunów o tym co dzieje się w placówce. Korzystali z rozmów i konsultacji z zespołem psychologiczno-pedagogicznym. 70 % wychowanków potwierdziło, iż dorośli szanują ich godność. Z danych wynika, że znaczący wpływ na adaptację społeczno-emocjonalną młodzieży w placówce miała grupa rówieśnicza. Ponad 70 % ankietowanych wychowanków stwierdziło, że wspierało się wzajemnie w codziennych sytuacjach i nie okazywało sobie wrogości.

Większość wychowanków biorących udział w badaniach przebywa w placówce ponad dwanaście miesięcy. Wychowankom umożliwiono rozwijanie empatii, solidarności oraz towarzyskości i działania w grupie. W diagnozie podkreślono, że grupa rówieśnicza staje się dla młodego człowieka punktem odniesienia. Po stronie grona pedagogicznego oraz całego personelu leży zaś obowiązek czuwania nad prawidłowością funkcjonowania owej grupy rówieśniczej oraz reagowania na pojawiające się nieprawidłowości.

Na podstawie danych można stwierdzić, iż wychowankowie są objęci szerokim wsparciem ze strony grona pedagogicznego, dyrekcji oraz innych specjalistów. Placówka zapewnia odpowiedni poziom bezpieczeństwa wychowankom.

Ośrodek umożliwia nieletnim rozwijanie pasji, zainteresowań jak również prowadzi szerokie działania profilaktyczne związane z profilaktyką uzależnień różnego typu.

Wychowankowie ośrodka ze względu na jego specyfikę to jednostki z zaburzeniami zachowania oraz zaburzeniami adaptacyjnymi. Ponad 70 % wychowanków to osoby uzależnione od nikotyny, alkoholu i środków psychoaktywnych. Z danych wynika, że ponad 58 % wychowanków docenia możliwość korzystania z oferowanych w ośrodku działań profilaktycznych w tym zakresie. Jednak jedynie 28% wychowanków deklaruje, że jest całkowicie wolna od nałogów.

Z danych wynika, że działania ośrodka przynoszą efekty. Na podstawie uzyskanych informacji można stwierdzić, że pobyt w ośrodku zmienił zdecydowaną większość nieletnich na lepsze, a wpływ na to miały zajęcia z psychologiem, pedagogiem, dodatkowe zajęcia, kółka

zainteresowań, wycieczki, aktywne formy spędzania czasu wolnego, zawody, turnieje sportowe, jak również wymieniana przez badanych, tęsknota za domem, brak przepustek, uzyskanie samodzielności.

Ankiety skierowano także do wszystkich pracowników pedagogicznych (wzięło udział ponad 50%). Pracownicy w zdecydowanej większości czują się bezpiecznie na poziomie dobrym i bardzo dobrym. Kontakty z wychowankami zostały ocenione jako dobre i bardzo dobre. Podobnie oceniono kontakty z rodzicami wychowanków. Zdecydowana większość ankietowanych wysoko ocenia poziom zadowolenia z wykonywanej pracy. Wszyscy pracownicy wskazali palenie papierosów przez wychowanków jako powszechny problem. Stosowanie innych używek lub substancji zakazanych przez wychowanków w niewielkim stopniu zgłosiło 39 % ankietowanych a jako duży problem - 61% pracowników. Pracownicy sygnalizują, że wychowankowie stosują wobec siebie przemoc, ale zdaniem ankietowanych zdecydowanie częściej występuje przemoc psychiczna. Cyberprzemoc jako problem w placówce jest wskazana przez 22 ankietowanych. Wszyscy ankietowani pracownicy dostrzegają problem w prezentowanych przez wychowanków postawach o podtekście seksualnym, choć ich skala przez ankietowanych nie jest określana jako bardzo wysoka. Zdaniem wszystkich badanych nauczycieli wychowankowie niewłaściwie realizują obowiązek szkolny - są nieprzygotowani do zajęć, nie wykonują zadań, są bierni, samowolnie opuszczają zajęcia. 50% ankietowanych uważa, że to częsty problem, 50 % - bardzo częsty.

Wśród najważniejszych zadań związanych z profilaktyką i wychowaniem wskazano: kształtowanie dojrzałego i odpowiedzialnego zachowania, uczenie radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych, ukazywanie zagrożeń związanych z uzależnieniami, promowanie zdrowego trybu życia, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, wspomaganie indywidualnego rozwoju ucznia w zależności od potrzeb i możliwości, ukazywanie alternatywnych form spędzania czasu, uczenie zasad kulturalnego zachowania i wypowiadania się, trening empatii, rozbudzanie pasji, wzmacnianie postaw patriotycznych.

W trakcie kontroli doraźnej dokonano także szczegółowej analizy wspomnianego w piśmie z dnia 28 listopada 2024 r. skierowanego do Śląskiego Kuratora Oświaty przez pracownika Ministerstwa Sprawiedliwości przypadku.

Na podstawie zastanej dokumentacji oraz rozmowy z dyrektorem i wicedyrektorem ośrodka ustalono, co następuje.

Wychowanek MOW w Krupskim Młynie Kacper Banasiak w dniu 18 września 2024r. zgłosił wychowawcy, że jest nękany i prześladowany przez kolegę z grupy Wiktora Gradzika. Prześladowanie polegało na stosowaniu przemocy fizycznej (Wiktor uderzał Kacpra w miejsca niewidoczne dla pozostałych np. w brzuch, nogi), kazał po sobie sprzątać, przynosić herbatę itp. Również 18 września 2024 r. Wiktor Gradzik (oprawca Kacpra) w godzinach wieczornych usiłował dokonać samobójstwa. W wyniku zaistniałej sytuacji kryzysowej podjęto nadzwyczajne działania, tj. zawiadomiono dyspozytora Pogotowia Ratunkowego o dokonaniu samouszkodzenia oraz zgłaszaniu myśli samobójczych i sporządzono notatkę służbową. 19 września 2024 r. o godz. 07.10 zawiadomiono o tym fakcie opiekuna prawnego, sporządzono pisma do właściwego sądu rodzinnego o zdarzeniu (powiadomiono opiekuna i sąd na piśmie). Zabezpieczono pozostawione rzeczy - ubrania i przekazano je wychowawcy prowadzącemu. Przeprowadzono rozmowy wyjaśniające z innymi wychowankami, wychowawcami i dokonano analizy zachowania wychowanka. Wiktor został umieszczony w Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublińcu. Do placówki powrócił 4 października 2024 roku. W związku z pozyskaną informacją pedagog P. Wioletta Toczek w dniu 10 października br. przeprowadziła z Wiktorem rozmowę. W trakcie rozmowy chłopiec potwierdził informacje na temat sprzątania czy też zabierania Kacprowi słodyczy, co w jego opinii było zachowaniem normalnym. Natomiast nie przyznał się do stosowania wobec Kacpra przemocy fizycznej. Podczas spotkania przedstawiono nieletniemu procedurę postępowania w przypadku ujawnienia sytuacji znęcania się oraz czym jest samo znęcanie. Zapoznano go z prawnymi konsekwencjami, a także sposobami radzenia sobie z własną agresją. W dniu 5 października 2024

roku miało miejsce nadzwyczajne posiedzenie zespołu ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w ośrodku. W trakcie spotkania podjęto decyzję o dodatkowym wsparciu Kacpra Banasiaka i Wiktora Gradzika opieką psychologiczno-pedagogiczną oraz poinformowano Wiktora o przeniesieniu do innej grupy wychowawczej celem odizolowania go od poszkodowanego. Wychowanek również w rozmowie z psychologiem w dniu 23 października 2024 roku zaakceptował kierowane do niego uwagi i wyraził zgodę na podjęcie leczenia w Ośrodku Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla dzieci i młodzieży we Wrocławiu. W dniu kontroli ustalono, że Wiktor Gradzik przebywa na terapii we Wrocławiu. W dniu 1 listopada 2024 roku Kacper Banasiak wraz z kolegą opuścili samowolnie Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Krupskim Młynie. Kacper Banasiak został doprowadzony przez Policję w dniu 17 listopada br. z powrotem do Ośrodka w godzinach późno wieczornych. Był zadbany, czysty. W dniu 19 listopada br. pedagog Łukasz Grzybowicz przeprowadził rozmowę z Kacprem. W czasie rozmowy wychowanek był spokojny, nie chciał udzielić informacji dotyczących szczegółów i motywów ucieczki. Zapytany wprost, czy wynikała ona z poczucia zagrożenia ze strony innych chłopców, wychowanek zaprzeczył. W dniu kontroli ustalono, że Kacper został decyzją sądu przeniesiony do innego miejsca. Podczas opuszczania ośrodka płakał. Od dnia 5 grudnia 2024 roku Kacper Banasiak przebywa w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krzepicach.

10) Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. ośrodek prawidłowo realizuje swoje statutowe zadania resocjalizacyjne oraz opiekuńczo-wychowawcze oraz zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu nieletnich w placówce;
2. pracownicy ośrodka podejmują działania w zakresie eliminowania przejawów niedostosowania społecznego i przygotowania wychowanków do samodzielnego i odpowiedzialnego życia;
3. dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie zawiadamia niezwłocznie o wydarzeniu nadzwyczajnym oraz o jego przyczynach organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgodnie z §20 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty (Dz. U. z 2023 r. poz. 651);
4. wychowankowie od samego początku pobytu w placówce otaczani są opieką, zapoznawani z placówką zarówno przez wychowawców, jak i innych wychowanków;
5. głównym źródłem poczucia bezpieczeństwa dla wychowanków jest grupa rówieśnicza;
6. znaczące źródło poczucia bezpieczeństwa przez wychowanków stanowi rodzina;
7. z uwagi na to, że kontakt z rodzicami stał się jednym z głównych elementów poczucia bezpieczeństwa wskazane jest dalsze rozszerzanie i szukanie nowych form i sposobów współpracy z rodziną;
8. ważnym źródłem poczucia bezpieczeństwa dla wychowanków są wychowawcy i nauczyciele;
9. proponowane formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej przynoszą oczekiwane efekty, wychowankowie lubią w nich uczestniczyć oraz cenią sobie kontakt z osobami dorosłymi;
10. na skuteczność wychowania resocjalizacyjnego duży wpływ ma właściwe pełnienie nadzoru pedagogicznego, szczególnie podczas dyżurów, dyżurów nocnych, przerw lekcyjnych, zajęć warsztatowych;
11. w przypadku wydarzeń nadzwyczajnych z dnia 18 września oraz 1 listopada br. pracownicy ośrodka zastosowali prawidłowe procedury i podjęli właściwe działania;

12. w opinii pracowników ośrodka decyzja jednostki kierującej o przeniesieniu wskazanego w piśmie wychowanka do innego ośrodka została podjęta przedwcześnie, bez wysłuchania samego pokrzywdzonego oraz opinii pracowników dotychczasowego ośrodka pobytu z naruszeniem zasady dobra dziecka („ukarany został pokrzywdzony a nie sprawca przemocy”).

11) Opis ujawnionych nieprawidłowości w zakresie nieobjętym kontrolą w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły/placówki:

Nie ujawniono

Na podstawie art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.) zalecono:

Nie wydano zaleceń

STARSZY WIZYTATOR

mgr Alina Kędzior

STARSZY WIZYTATOR

dr Włodzisław Zajac

Bytom, 18.12.2024

.....
podpis kontrolującego, miejsce i data podpisania protokołu

DYREKTOR
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
w Kuratkim Młynie

D. Kłosa

Bytom 14.12.2024

.....
podpis dyrektora szkoły/placówki, miejsce i data podpisania protokołu

a) Poświadczenie odbioru protokołu kontroli:

DYREKTOR
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
w Kuratkim Młynie

D. Kłosa

Bytom 14.12.2024

.....
podpis dyrektora szkoły/placówki, miejsce i data odbioru protokołu

Dyrektorowi szkoły/placówki, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania protokołu kontroli, przysługuje prawo zgłoszenia pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole kontroli do Śląskiego Kuratora Oświaty, ul. Powstańców 41a, 40-024 Katowice, zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 15).

Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Handwritten signature

